

Muurmuziek van Erwin Hauer

Jaren vijftig-product opnieuw op de markt

De geschiedenis herhaalt zich. In de jaren vijftig leidden de architecturale schermen van de Oostenrijkse beeldhouwer Erwin Hauer kortstondig tot opgetogen reacties in de interieurwereld. Onlangs baarde Hauer opnieuw opzien met zijn 50 jaar oude 'Continua Series'. Op een interieurbeurs in New York kondigde Hauer - inmiddels 80 jaar oud - aan dat de bijzondere wand- en plafondschermen opnieuw in productie worden genomen.

De directe aanleiding voor de hernieuwde populariteit van de langdurig vergeten architecturale schermen van Erwin Hauer vormde de publicatie Erwin Hauer: *Continua-Architectural Screens and Walls* van uitgever Princeton Architectural Press.

Als gevolg van de plotselinge belangstelling voor zijn 50 jaar geleden ontworpen wand-schermen, besloot Hauer te onderzoeken of het mogelijk was de schermen opnieuw in

productie te nemen. Hiertoe vormde de Oostenrijkse beeldhouwer en emeritus professor aan de Yale universiteit een partnerschap met zijn voormalige student Enrique Rosado. Gezamenlijk kwamen zij na lang proberen (zie kader) tot de conclusie dat de productie van de jaren vijftig-modellen met behulp van hedendaagse digitale technologie zowel productie- als kostentechnisch inderdaad mogelijk is. Op de International Contemporary Furni-

Originele productie

Hoewel er 50 jaar zijn voorbijgegaan sinds Erwin Hauer zijn 'Continua'-schermen ontwierp en fabriceerde, bleek het nog altijd niet gemakkelijk om de driedimensionale mathematische patronen te produceren. Zelfs met behulp van ingenieuze computerprogramma's kostte het Erwin Hauer en Enrique Rosado meer dan 2 jaar om tot een bevredigend resultaat te komen. Het resultaat werd gepresenteerd op een meubelbeurs in New York. Aldaar waren MDF-panelen te zien, die met een computergestuurde freesmachine zijn geproduceerd. Erwin Hauer benadrukt dat ook de originele productiemethode - gips in gietmallen - weer in ere zal worden hersteld. "De originele gipsen producten beschikken namelijk over een aantal voordelen waaraan de MDF-producten niet kunnen tippen: ze zijn bijvoorbeeld vuur- en weerbestendig."

Aan het einde van de jaren vijftig werden de architecturale wanden van Erwin Hauer veelvuldig toegepast door toparchitecten als Marcel Breuer, Philip Johnson en Florence Knoll Bassett.

Tijdens de beurs Neocon in Chicago waren de wanden van Erwin Hauer te zien op de stand van meubelfabrikant Knoll.

ture Fair, die eerder dit jaar in New York werd gehouden, presenteerden Hauer en Rosada de resultaten van hun partnerschap.

Lichtverspreidende eigenschappen

Het productprogramma van Erwin Hauer Studios bestaat op dit moment uit vier verschillende driedimensionale architecturale schermen, die alle hun basis vinden in de producten die Hauer een halve eeuw geleden ontwierp. De vier schermen uit de Continua Series beschikken volgens de geestelijk vader over verschillende lichtverspreidende eigenschappen. "Hierdoor verleent elk scherm een ruimte volstrekte eigenheid", aldus Hauer.

De ontwerpen zijn leverbaar in een klantspecifieke configuratie. "Bijvoorbeeld voor wat betreft de schaal van het repeterende patroon, de grootte van het wandpaneel en het materiaal waaruit het paneel wordt vervaardigd", vertelt de ontwerper.

'Design 110' wordt gekenmerkt door twee parallelle banen van eigenzinnige openingen. "Deze variant kan zowel horizontaal als verticaal worden geplaatst", zegt Hauer. "Het oorspronkelijke model, genaamd 'Design 10', werd gebruikt voor zowel wandbekleding als ook voor plaatsing op het plafond."

'Design 201' is een variatie op 'Design 1' uit 1950. Dit is een meer complex vormgegeven wand. "Het licht dat recht op dit scherm schijnt, accentueert het continu meanderende lineaire patroon, dat een vorm van oneindigheid suggereert." Wanneer dit scherm van achteren wordt aangelicht, wordt de focus verlegd van het repeterende element van de openingen naar de vorm van deze openingen zélf.

Vormveranderingen

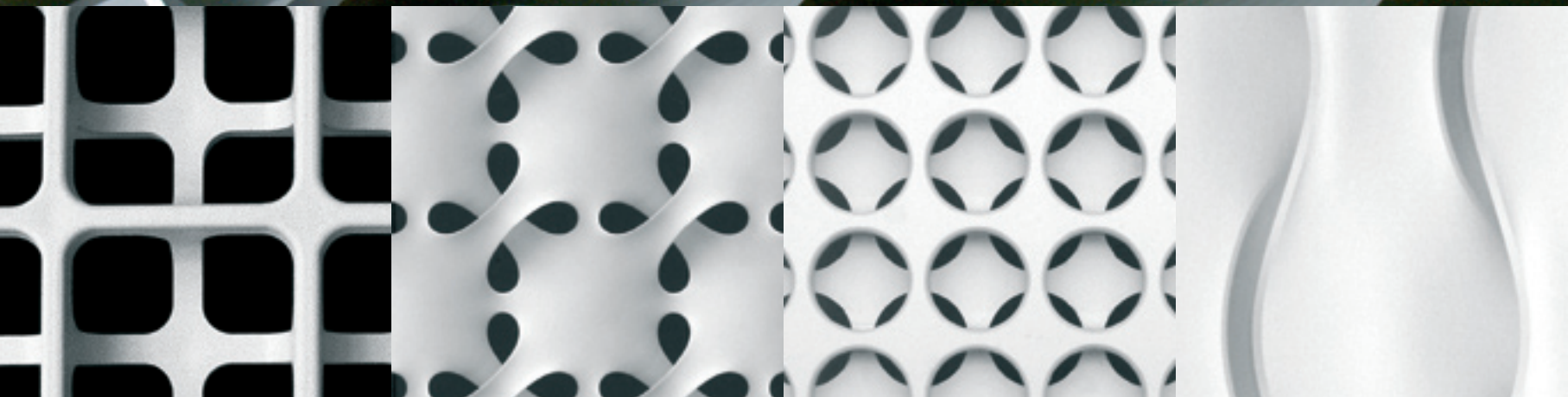
'Design 212' is geïnspireerd op 'Design 4' uit 1954. Dit scherm wordt gekenmerkt door parallelle patronen van cirkels, die op hun beurt het kader vormen van het verspringende cirkelmotief van de achterzijde van het wandpaneel. "Hierdoor ontstaat een excellente licht-

'Design 201' is een variatie op 'Design 1' uit 1950. Het licht dat recht op dit scherm schijnt accentueert het continu meanderende lineaire patroon.

'Neem gewoon contact op'

De opmerkelijke wandschermen van Erwin Hauer zijn in de Verenigde Staten dit jaar al in verschillende projecten toegepast. Hauer merkt op dat ook Europese marktpartijen bij hem kunnen aankloppen voor de producten.

"Helaas zijn we niet actief op de consumentenmarkt", zegt de ontwerper. "Maar in projecten kunnen we wel iets betekenen voor Europese klanten. Doorgaans werken we nauw samen met architecten en interieurinrichters. Wanneer zij belangstelling hebben, kunnen ze rechtstreeks contact met mij opnemen."

De vier momenteel beschikbare varianten van de architecturale schermen van Erwin Hauer: (v.l.n.r.) 'Design 110', 'Design 201', 'Design 212' en 'Design 306'. Het patroon van de vier schermen lijkt variabel, afhankelijk van de wijze waarop de schermen worden aangelicht.

verspreiding", zegt Hauer over dit model. "Het motief leidt verder tot verrassende vormveranderingen wanneer het scherm vanuit verschillende posities wordt bekeken."

Het laatste model uit het huidige productprogramma van Erwin Hauer Studios is 'Design 306', een modificatie van 'Design 6' (1956). Dit wandpaneel wordt gekenmerkt door een 'golvend' reliëf. Met Design 306 wordt momenteel het grootste project uitgevoerd dat Erwin Hauer Studios tot op dit moment gedaan heeft: in de door architect Philip Koether ontworpen nieuwe woontoren 'Centria' in Manhattan zullen Design 306-schermen met een hoogte van zo'n 8 meter worden geplaatst.

Bach

Sinds de herintroductie van de Continua-serie hebben de bijzondere wanden van Erwin Hauer in de Verenigde Staten al vele positieve reacties mogen ontvangen. Redacteur Roger Fiedler schreef in het tijdschrift *Art Review Magazine* bijvoorbeeld een artikel, waarin hij de schermen van Hauer vergelijkt met de muziek van onder meer Johann Sebastian Bach. "Hauers werk bevat elementen van oneindigheid, continuïteit en periodieke repetitie", aldus Fiedler. "Deze elementen zijn eveneens sterk vertegenwoordigd in barokmuziek. Ook hier vinden we vaak zich herhalende toonreeksen, die verweven zijn in een continu muzikaal kader." Erwin Hauer beaamt desgevraagd vol-

mondig dat muziek een belangrijke inspiratiebron voor hem vormde bij het ontwerpen van de Continua-panels. "De zich herhalende motieven op de schermen bieden de gebruiker een herkenbaarheid, die inderdaad doet denken aan de in muziekstukken vaak belangrijke herkenbare themamelodie", aldus Hauer.

Patent

Aan de motieven op de door Hauer ontwikkelde schermen liggen voorts ingewikkelde mathematische structuren ten grondslag, die Hauer volstrekt intuïtief op het spoor kwam. "Ik wist pas dat ik mathematisch iets bijzonders had gepresteerd toen de NASA hierover eind jaren zestig contact met me opnam", aldus de Oostenrijkse Amerikaan. "Onderzoekers van de NASA waren op zoek naar driedimensionale stofstructuren in het kader van onderzoek naar synthetische micromaterialen. Zij stuitten daarbij op mijn patent. Het kostte hen uiteindelijk een jaar om een driedimensionale microstructuur te ontwikkelen, die niet binnen mijn patent viel."

Henk-Jan Hoekjen

Wanneer 'Design 201' van achteren wordt aangelicht, wordt de focus verlegd van het repeterende element van de openingen naar de vorm van deze openingen zelf.